

GHID PENTRU AFACERI SURSE DE FINANȚARE

EU4Business

Această publicație este produsă în cadrul Proiectului finanțat de Uniunea Europeană “Vizibilitate și comunicare pentru acțiunile referitoare la implementarea Acordului de Asociere/Zona de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (AA/DCFTA) în cadrul programelor de asistență finanțate de Uniunea Europeană” **EuropeAid/137988/DH/SER/MD.**

CUPRINS

Cuvânt de deschidere	02
Introducere	03
Partea I. Importanța finanțării pentru dezvoltarea businessului	04
Tipuri de finanțări și ciclul de viață al companiei	04
Pașii principali de investire	05
Partea II. Instrumente de finanțare	06
Credit, Subsidii-Grant, Leasing, Factoring, Garanție bancară, Capital de risc	06
Partea III. Surse de finanțare pentru dezvoltarea businessului în Republica Moldova	09
Programe guvernamentale pentru IMM	09
Linii internaționale de Credit pentru IMM	12
Asistență și finanțare pentru consultanță și certificare	16
Programe și proiecte europene, și ale altor donatori pentru IMM în Republica Moldova	19
Anexa 1. Lista organizațiilor de finanțare pentru IMM	26
Anexa 2. Istории de succes: Accesarea surselor de finanțare IMM în Republica Moldova	30

CUVÂNT DE DESCHIDERE

Această publicație este produsă în cadrul Proiectului finanțat de Uniunea Europeană “Vizibilitate și comunicare pentru acțiunile referitoare la implementarea Acordului de Asociere/Zona de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (AA/DCFTA) în cadrul programelor de asistență finanțate de Uniunea Europeană”.

Principalele obiective ale proiectului se referă la proiectarea și implementarea unui program de sensibilizare a opiniei publice cu scopul promovării beneficiilor AA/DCFTA, inclusiv diseminarea informațiilor specifice și utile, ce vizează necesitățile agenților economici din toate domeniile de referință ale Acordului de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (DCFTA) dintre Uniunea Europeană și Republica Moldova. Scopul final este de a sprijini participarea mediului de afaceri la implementarea integrală a acordului.

În cadrul acestui proiect au fost realizate un șir de materiale de informare adresate mediului de afaceri, companiilor și exportatorilor mari, dar și întreprinderilor mici și mijlocii, referitoare la cerințele pieței Uniunii Europene, pașii de urmat și asistența disponibilă pentru agenții economici din Republica Moldova, pentru a profita la maximum de oportunitățile oferite de către Acordul de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (DCFTA).

Această publicație face parte din seria de materiale elaborate în cadrul proiectului și are ca scop furnizarea informațiilor de bază și aplicate pentru a ajuta agenții economici să înțeleagă mai bine care sunt principalele intervenții, rezultate și oportunități ale Acordului de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (DCFTA).

Mai multe informații pot fi consultate pe site-ul www.eu4business.md/dcfta
Conținutul acestui material este responsabilitatea exclusivă a autorilor și nu poate fi atribuit Uniunii Europene.

INTRODUCERE

În orice economie, businessul mic are rolul de a asigura protecția socială și stabilitatea politică în cazul unor reglementări eficiente din partea statului. Astfel, suportul micului business reprezintă o prioritate pentru guvernul țării.

În acest context, în cadrul Proiectului „Vizibilitate și comunicare pentru acțiunile referitoare la implementarea Acordului de Asociere/Zona de Libe Schimb Aprofundat și Cuprinzător (AA/DCFTA) în cadrul programelor de asistență finanțate de Uniunea Europeană”, Republica Moldova (EUROPEAID/137988/DH/SER/MD) a fost elaborat Ghidul Surse de finanțare pentru business.

Acest Ghid are scopul de a sprijini întreprinderile mici și mijlocii din Republica Moldova în accesarea surselor financiare prin descrierea oportunităților existente și reflectarea organizațiilor-suport în domeniu și entităților de implementare a proiectelor și programelor accesibile în Republica Moldova.

Ghidul este compus din următoarele compartimente:

Partea 1. Importanța finanțării pentru dezvoltarea businessului, care reflectă nevoile de finanțare la diferite etape ale dezvoltării companiei și structura principalelor

surse de finanțare, pașii principali de investire și factorii ce influențează decizia investițională.

Partea 2. Instrumentele de Finanțare - descrie cele mai des întâlnite instrumente de finanțare, cum ar fi creditul, leasingul, factoringul, garanția bancară, precum și finanțarea din partea fondurilor de capital accesibile în Republica Moldova.

Partea 3. Surse de finanțare pentru dezvoltarea businessului în Moldova se referă la descrierea oportunităților existente de finanțare, inclusiv pașii principali și condițiile de finanțare în cadrul: Programelor de stat pentru businessul mic și mijlociu, Liniilor internaționale de credit, Programelor de asistență și suport în consulting și certificare, Programelor și proiectelor europene și ale altor donatori.

Ghidul conține și surse de informare (legi, trimiteri și referințe, site-uri) pe fiecare subiect în parte.

Pe lângă acestea, veți beneficia și de istoriile de succes ale unor companii locale, care și-au dezvoltat și și-au extins activitatea datorită accesării de resurse financiare și suportului din partea statului și donatorilor.

Lectură plăcută și succes în creștere și dezvoltare!

ABREVIERI

MDL	Lei Moldovenești	USD	Dolari SUA
AEÎ	Asociații de Economii și Împrumut	EUR	Euro
UE	Uniunea Europeană	Mln	Milioane
IMM	Întreprinderi Mici și Mijlocii	Ex	Exemplu
RM	Republica Moldova	HG RM	Hotărâri de Guvern

Partea I.

IMPORTANȚA FINANȚĂRII PENTRU DEZVOLTAREA BUSINESSULUI

Tipuri de finanțări și ciclul de viață al companiei

Nevoile de finanțare la diferite etape ale dezvoltării companiei Pentru cea mai mare parte a întreprinderilor mici sau mijlocii, etapele se succed într-o ordine firească și se referă la:

- **etapa de formare** - reprezentată de intervalul de timp alocat creării/inființării efective a companiei; este o etapă dificilă, riscantă. La început, companiile pot apela la anumite granturi și subsidii acordate de programe/proiecte naționale/internaționale, economii personale sau împrumuturi de la rude/apropiați, credite, capital străin sau suport de la Business Angels (îngeri de business - investitor care investește alături de antreprenorii care încep, de exemplu, proiecte mici, chiar înainte de lansarea pe piață sau care fac deja mici afaceri, dar acestea se afla încă în stadiul inițial de dezvoltare și au nevoie de finanțare);

- **etapa de creștere** - compania crește, are nevoie de investiții mai importante (echipament, echipă, analize și planificare etc.) și poate utiliza atât surse proprii (cash flow liber, dobânzi acumulate, emiterea acțiunilor, obligațiunilor), cât și atrase (credite, leasing, capital de risc - capital oferit companiilor cu risc ridicat și potențial de dezvoltare, suport/asistență tehnică/consultativă din partea donatorilor/instituțiilor relevante);

- **etapa de maturitate** - compania se extinde, iese pe noi piețe, atrage noi clienți, iese la export, diversifică produsele și inovează, și poate apela la capital de risc, poate fi listată la bursă, poate opera pe piețe de capital sau să se finanțeze din dividende, prin diminuarea capitalului social (reducerea acțiunilor), sau vinde businessul.

- **etapa de declin** - compania poate să decidă restrângerea activității, lichidarea sau reorganizarea prin fuziune cu alte companii, sau achiziții. Totodată, din contul diversificării, compania poate co-finanța produsele de bază.

Structura principalelor surse de finanțare pentru IMM

Surse primare	Surse secundare	Surse alternative
Autofinanțarea activității curente Profitul întreprinderii, antreprenorului Capital de rezervă Contribuția de capital a fondatorilor în bunuri/monetară	Credite bancare, non-bancare, Leasing Credite comerciale Emiterea Obligațiunilor Factoring, Capital de risc, Business angels	Subsidii Fonduri și programe internaționale de asistență

Avantajul surselor primare:

- simplitatea atragerii
- capacitatea mare de generare a profitului
- asigurarea stabilității financiare

Avantajul surselor secundare/alternative:

- creșterea potențialului financiar
- cost mai mic decât la capitalul propriu
- creșterea rentabilității

Dezavantajul surselor primare:

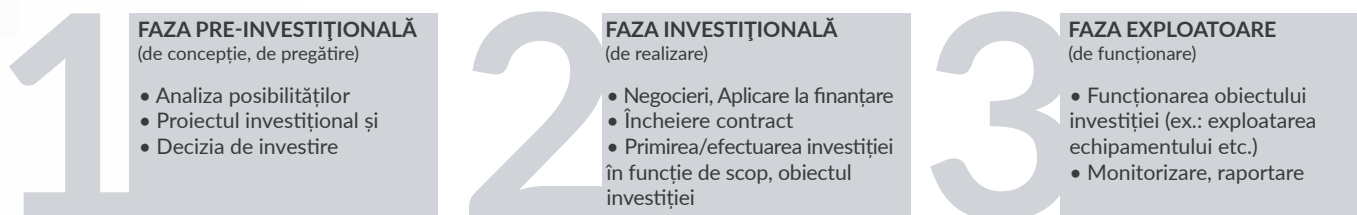
- costul mai mare decât la capitalul împrumutat
- posibilitatea neîntrebuințată de creștere a rentabilității

Dezavantajul surselor secundare/alternative:

- riscul și pierderea solvabilității
- dependența mare de conjunctura pieței
- procedura complicată de atragere

Pașii principali de investire

Procesul investițional se prezintă sub forma a trei faze:

Principalii factori care influențează decizia de investire:

INTERNI

- creșterea vânzărilor
- active adecvate pentru gaj
- atitudinea echipei manageriale
- capacitatea de a gestiona investiția
- stabilitatea financiară

EXTERNI

- posibilitățile de pe piața financiară
- prioritățile investitorilor, statului etc.
- încrederea în instituțiile de capital
- fiscalitatea

PRINCIPALII FACTORI DE ANALIZĂ ÎN CADRUL DECIZIEI PRIVIND SURSA DE FINANȚARE

- Rata dobânzii
- Cerințe față de gaj
- Taxe și comisioane
- Costul pregătirii Dosarului/ Proiectului
- Cerințe față de Dosarul de finanțare
- Costuri și risuri legate de investiții
- Durata procesului de aplicare

Partea II.

INSTRUMENTE DE FINANȚARE

Credit, Subsidii-Grant, Leasing, Factoring, Garanție bancară, Capital de risc

Creditul

Creditul sau împrumutul este forma clasică de finanțare a afacerii. În Republica Moldova, creditele sau împrumuturile pot fi obținute de la Băncile Comerciale, Instituțiile de Microfinanțare sau Asociațiile de Economii și Împrumut.

Clasificarea creditelor în Republica Moldova este în funcție de:

- **termen** (de scurtă durată – până la 1 an, de durată medie, de lungă durată – mai mult de 5 ani);
- **tipul întreprinderii** (nou creată, business existent);
- **grupul - țintă** (ex. credite pentru tineri, femei, beneficiari din zona rurală etc.);
- **scopul creditării** (mărfuri/servicii, mijloace circulante, utilaj, imobil etc.);
- **tipul finanțării** (finanțate de stat, de linii internaționale de credit);
- **tipul de proiecte finanțate/sector** (ex.: sector horticol, sau anume pentru plantarea livezilor etc.);
- **valută** (lei sau valută);
- **valoarea finanțării** (în funcție de proiect etc.);
- **volumul finanțării** (cota finanțată de stat/proiect internațional).

Pași principali pentru obținerea unui credit:

1	• Consultarea ofertelor de credite propuse de bănci (dobânzi, sume, domenii finanțare).	2	• Verificarea eligibilității; • Luarea deciziei; • Pregătirea dosarului.
3	• Depunerea Pachetului de documente; • Planul de afaceri (la necesitate).	4	• Evaluarea dosarului; • Aprobarea finanțării de Bancă.
5	• Semnarea Contractului de Credit.	6	• Banca debursează suma; • Monitorizarea implementării creditului (la necesitate).

Documentele minime solicitate (Banca poate solicita adițional anumite documente în funcție de scopul creditării):

- Certificatul de înregistrare a întreprinderii (extrasul din registrul de stat, Fișa de înregistrare a GȚ etc.).
- Raportul financiar/Declarația unificată pe venit, Contractele de achiziție a bunurilor semnate de ambele părți.
- Documente confirmative care să ateste dreptul de proprietate sau de folosință asupra terenului, imobilului.
- Planul de afaceri + anexa adițională la Planul de afaceri.
- Formularul 1-M- evidența angajaților.
- Buletinul de identitate a fondatorului și administratorului.

Subsidii sau „Granturi”

Subsidiile sau „Granturile” sunt finanțări nerambursabile, acordate de către stat sau parteneri de dezvoltare (donatori), cu scopul de a stimula dezvoltarea unui anumit sector sau anumite categorii de întreprinderi, cum ar fi întreprinderile noi sau create de tineri/femei. Aceste finanțări, de obicei, sunt acordate în cadrul anumitor programe sau concursuri anunțate din timp.

Leasingul

Leasingul este un complex de relații de proprietate care ia forma unor operațiuni. Cert este faptul că operațiunea de leasing este una din formele de arendă. Dar, ca formă a operațiunii de arendă, leasingul se deosebește de aceasta:

- termenul leasingului: de regulă, este apropiat de termenul de amortizare al obiectului de leasing;
  - obiectul leasingului: de obicei, mașini, utilaj, construcții cu funcție de producție, mijloace de transport;
  - achiziționarea proprietății, pornind de la condițiile stipulate de arendator.
- În sens economic, leasingul este creditul acordat de locator arendașului sub formă de proprietate spre utilizare.

Pași pentru obținerea finanțării (leasing):

Tipurile de leasing pentru IMM se stabilesc în funcție de:

- **grupul - țintă** (ex.: credite pentru tineri, femei, beneficiari din zona rurală etc.);
- **tipul de investiție** (automobile, imobil, utilaj, tehnică de birou, agricolă, mijloace monetare, active nemateriale);
- **tipul finanțării** (finanțate de stat, linii internaționale de credit), tipul de proiecte/sector (ex.: vitivinicol etc.);
- **valută, valoarea finanțării, volumul co-finanțării** (cota finanțată de stat/proiect internațional);
- **tipul de contract** (la final de leasing operațional, clientul/utilizatorul bunului îl returnează finanțatorului. La final de leasing financiar, în urma achitării valorii reziduale, clientul devine proprietar al bunului).

Surse de informare privind leasingul

- Legea nr. 59 din 28.04.2005 cu privire la leasing
- Codul Civil al RM nr. 1107 din 06.06.2002, Capitolul X "Leasingul"
- Standardul internațional de Contabilitate nr. 17 „Leasing” (IAS 17)
- Standardul Național de Contabilitate 17 „Contabilitatea arende (chiriei)” (SNC 17)

BENEFICIILE LEASINGULUI:

- finanțare deplină, pe parcursul utilizării bunului
- flexibilitate în luarea deciziei
- grafic fix de plată
- politica guvernului de stimulare a leasingului
- scutiri la impozitul pe venit pe parcursul leasingului realizarea proiectelor de proporții mari

Factoring

Mod de finanțare pe termen scurt (în general, a exporturilor de mărfuri de larg consum), conform căruia, o instituție financiară (bancă, grupuri intermediare etc.) se obligă, pe baza unui contract, să preia, în schimbul unui comision (cotă procentuală din valoarea tranzacției), toate creanțele, inclusiv riscul neîncasării la termen a creanțelor.

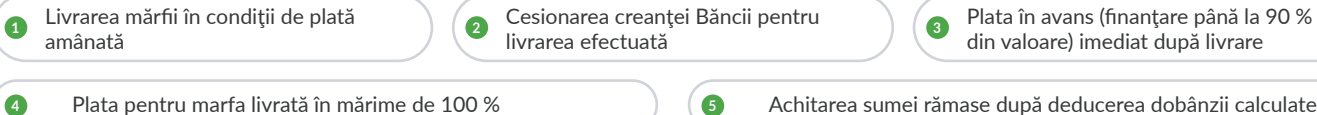
Factoringul presupune preluarea creanțelor întreprinderii dvs. și urmărirea acestora pe fiecare debitor; veți primi servicii de finanțare, administrare și colectare a creanțelor materializate în facturi fiscale.

BENEFICIILE FACTORINGULUI:

- obținerea imediată a mijloacelor bănești
- minimum documente, fără gaj
- plata creanțelor înainte de scadență
- lichidități în timp scurt
- economie de cheltuieli
- economie de timp și resurse

Spre exemplu, Moldindconbank finanțează, pe 90 de zile, până la 100% din contravaloarea facturii fiscale, în cadrul limitelor aprobate pentru fiecare relație comercială. Diferența se restituie în momentul încasării integrale a facturii de către bancă.

Schema operațiunii de factoring (Moldindconbank):

Garanție bancară în cazul exportului/importului

Scrisoarea de garanție bancară este un instrument de garantare emis de bancă, la ordinul unui client de-al său, sub forma unui angajament irevocabil și necondiționat de a plăti o sumă de bani la cererea Beneficiarului garanției.

Beneficii pentru Importator:

- protejare de riscuri comerciale
- optimizarea necesarului de finanțare
- protejare de pierderea avansului
- facilitarea creditelor comerciale avantajoase
- atragerea furnizorilor străini la licitațiile dvs.

Beneficii pentru Exportator:

- protejare de riscuri comerciale, financiare, politice
- avans pentru livrare
- participare la licitații internaționale
- poate fi garanția unei bănci străine

Facilitatea de garantare InnovFin al Fondului European de Investiții FEI

În colaborare cu Fondul European de Investiții, cu sprijinul financiar al Uniunii Europene în cadrul programului Orizont 2020 „Instrumente Financiare”. Obiectivul programului este de a oferi garanții suplimentare în cazul **insuficienței necesarului de gaj, până la 50% din valoarea gajului. Împrumutul garantat de InnovFin va fi emis în termene și condiții atractive companiilor concentrate pe dezvoltarea de proiecte inovatoare sau focusate pe lansarea noilor produse/servicii, sau esențial îmbunătățite, precum și companiilor implicate în cercetare și dezvoltare.**

Beneficiari Micro-întreprinderi (Micro, <10 angajați, <=2 mln. lei vânzări; Mici, <50 angajați, <=10 mln. lei vânzări; Medii, <250 angajați, <=50 mln. lei vânzări); **Întreprinderi Mid-Cap** (nu sunt IMM), <499 angajați.

Domenii eligibile: toate domeniile economiei naționale, axate pe dezvoltarea proiectelor inovatoare sau care vor include în afacere/ în procesul de producere un element de noutate.

Criterii de eligibilitate pentru Inovație (cel puțin unul):

- produs nou/substanțial îmbunătățit;
- companie cu creștere rapidă, activează <12 ani;
- au o creștere medie anuală a vânzărilor >20%;
- au potențial inovațional semnificativ;
- au înregistrat cel puțin un drept de autor în ultimele 24 luni.

Scop: active materiale/nemateriale, capital circulant.

Suma: 25mii EUR – 7,5 mln. EUR. Termen: 36-120 de luni.

FACILITATEA DE GARANTARE „InnovFin”

Investiții capital de risc

Investiții capital de risc (Private equity) este o expresie terminologică, ce înseamnă deținere de acțiuni la companii private (care nu sunt listate la burse). Fondurile (companii) care se ocupă de private equity sunt fonduri de investiții închise cu capital de risc, ce achiziționează acțiuni de la companii private și se împart în:

- **Capital de risc** - fonduri ce finanțează pornirea companiilor sau finanțează companii mici în vederea dezvoltării lor.
- **Efectul de levier** - fonduri ce se ocupă de cumpărarea directă de acțiuni de la companii, prin oferte tentante.
- **Capital de expansiune** - fonduri ce finanțează companii mari, în vederea dezvoltării, extinderii, restructurării.

În Moldova acest instrument este slab utilizat, astfel fiind prezente doar 1-2 instituții.

Horizon Capital

Horizon Capital este o companie de gestiune a fondurilor de investiții directe, care efectuează și administrează investiții în companii cu un nivel mediu de capitalizare și cu un potențial deosebit de creștere și profitabilitate în Ucraina, Belarus și Moldova.

Contacte: Tel.: +380 44 490 5580 tbega@horizoncapital.com.ua
www.horizoncapital.com.ua

Horizon Capital are 3 fonduri: Emerging Europe Growth Fund II, LP (EEGF II), Emerging Europe Growth Fund, LP (EEGF), Western NIS Enterprise Fund (WNISEF), capital cumulativ 600 mln. USD.

WNISEF Fond de
150 mln. USD

investiții
1 - 10 mln. USD pentru restructurarea
și extinderea portofoliului

EEGF II
132 mln. USD

investiții
10 - 40 mln. USD pentru expansiune,
preluarea pachetului de control,
identificarea oportunităților

EEGF 132 mln.
USD

25 mln. USD investiții de la EEGF +
din fonduri europene, americane, bănci,
fonduri de pensii private, familii și
persoane cu venit înalt

...

Guvernul Republicii Moldova
**Ministerul Economiei și
Infrastructurii**

Ministerul Economiei și Infrastructurii

str. Piața Marii Adunări Naționale, 1MD-2033, mun. Chișinău,
e-mail: mineconcom@mei.gov.md
Tel: +373 (22) 25 05 35
Comerțul cu țările UE: +373 (22) 25 06 23, 25 06 37, 25 05 54
www.mei.gov.md

ORGANIZAȚIA PENTRU DEZVOLTAREA SECTORULUI
ÎNȚREPRINDERILOR MICI ȘI MIJLOCII

Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului ÎMM

bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr. 134, et. 3 (sediul Poșta Moldovei)
Chișinău, Republica Moldova, MD-2012
Tel: + 373 (22) 29 57 41
Fax: + 373 (22) 29 57 97
e-mail: office@odimm.md
www.odimm.md

**Moldovan
Investment Agency**

Agenția de Investiții din Republica Moldova

bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr. 134, et. 3 (sediul Poșta Moldovei)
Chișinău, Republica Moldova, MD-2012
Tel: +373 (22) 27 36 54
Fax: +373 (22) 22 43 10
www.invest.gov.md

Pentru mai multe informații:

Proiectul “Vizibilitate și Comunicare pentru AA/DCFTA”
Piața Marii Adunări Naționale, nr. 1, oficiul 224,
MD-2033 Chișinău, Republica Moldova
Tel.: (+373) 22 250 633
e-mail: dcfta.moldova@weglobal.org

**Informații pentru IMM-uri în domenii precum
accesul la finanțare, instruire de calitate și
domenii cum ar fi exportul și importul din UE:**

EU4Business
www.eu4business.md/dcfta

Informații utile despre UE:

Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova
Str. Kogălniceanu nr. 12
MD 2001 Chișinău, Republica Moldova
Tel: (+373 22) 505210 Fax: (+373 22) 272622

Delegation-Moldova@eeas.europa.eu
https://eeas.europa.eu/delegations/moldova_en

**Informații specifice sectoarelor economice și
produselor privind tarifele, cerințele de producere,
acorduri preferențiale, cotele și statisticile pentru
exportul către statele membre ale UE:**

Trade Help Desk (Biroul de asistență pentru comerț)
<http://trade.ec.europa.eu/tradehelp/>

EU4Business

Guvernul Republicii Moldova
**Ministerul Economiei și
Infrastructurii**

Proiect finanțat de Uniunea Europeană “Vizibilitate și comunicare pentru acțiunile referitoare la implementarea Acordului de Asociere/Zona de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (AA/DCFTA) în cadrul programelor de asistență finanțate de Uniunea Europeană”.

Proiect implementat de Project Group International.

projectINTERNATIONAL
group

2018

Conținutul acestui material este responsabilitatea exclusivă a autorilor și nu poate fi atribuit Uniunii Europene